

Huvudomfång i tidig ålder och framtida utveckling av barn exponerade för amfetamin under graviditeten

Svensk frontlinjeforskning

Eriksson M, Jonsson B, Zetterström R. Children of mothers abusing omphetamine: head circumference during infancy and psychosocial development until 14 years of age.

Acta Paediatr 200;89:1474-8

II I slutet av 1970-talet påbörjades vid S:t Görans barnkliniker en prospektiv studie av barn födda av kvinnor som missbrukat amfetamin under graviditeten. Information på detta område kommer ännu i dag huvudsakligen från USA som dels har en annan social struktur än den i Sverige, dels ett annat missbruks-panorama med heroin och kokain. Un-

der en 19-månadersperiod 1976–1977 inkluderades 65 överlevande barn. Dessa barn har sedan följts prospektivt med bland annat psykologtestning vid 1,4 och 8 års ålder samt med kontroll av skolprestationer vid 14 års ålder.

I ett försök att hitta faktorer som kan vara tidiga prediktorer för ett senare testresultat har man studerat bland annat huvudomfång som hos för tidigt födda barn visat sig vara av betydelse för den fortsatta utvecklingen.

I den nu aktuella undersökningen har studerats sambandet mellan huvudomfång vid födelsen och ett års ålder och resultat av senare test. I studien ingick alla de 65 barnen enligt ovan. Korrelationer mellan huvudomfång och resultat studerades dels i bivariata korrelationer, dels efter multivariantanalys med hänsyn till

maternella och perinatale faktorer. Analyserna utfördes för alla barn och därefter för pojkar och flickor separat.

Hos flickor fanns en signifikant korrelation mellan psykosocial anpassning och utveckling vid 4 och 8 års ålder och huvudomfång vid 1 år. Hos pojkar fanns en korrelation mellan betyg i matematik och huvudomfång vid födelsen. Hos samtliga barn utgjorde huvudomfång vid både födelsen och ett års ålder en signifikant prediktor för betyget i svenska vid 14 års ålder. Skillnade i känslighet mellan könen som funnits i denna studie är betydelsefull och bör uppmärksammas i framtida studier av riskkohorter.

Margareta Eriksson

margareta.eriksson@kbh.ki.se

Koständringar förebygger inte hjärtinfarkt

II Sedan femtio år har vi fått höra att en olämplig sammansättning av matens fett är den viktigaste orsaken till åderförkalkning. Dogmen baseras på att ett minskat intag av mättat fett och ett ökat intag av fleromättat fett sänker blodets kolesterolhalt.

En grupp brittiska forskare [1] har nu ställt frågan om dessa effekter kan över sättas till en minskad dödlighet. Elva randomiserade studier som enbart använt modifieringar av födans fetthalt för att förebygga total och kardio-

vaskular mortalitet samt kardiovaskulär morbiditet analyserades. Ingen av ändpunkterna påverkades signifikant.

Kommentar

Konklusionen av denna studie är naturligtvis att koständringar är verkningsslösa. Men återigen bekräftas Herbert Kuhn's hypotes [2]: om inte resultaten blir som man förväntar sig kommer de flesta forskare att ignorera dem eller de försöker pressa in dem i gällande paradig. Den uteblivna effekten på morbiditeten omtalas således inte. I stället slår författarna ihop samtliga kardiovaskulära händelser och finner en marginellt signifikant effekt ($RR=0,84$; 95 procentens konfidensintervall 0,72–0,99), som förstärktes om man endast beaktade studier av mer än två års varighet.

Författarna konkluderar att »dessa fynd ger med säkerhet stöd för att kostens fett spelar en central roll i uppkomsten av kardiovaskulär sjukdom«. Därmed ignorerar de också att de flesta studier var öppna, en design som är beryktad för att åstadkomma systematiska fel.

De ignorerar också att den enda dubbelblinda studien av mer än två års varighet även var belastad med ett systematiskt fel då det fanns signifikant fler storökare i kontrollgruppen. Att de döda i denna studie var mer åderförkalkade i behandlingsgruppen talar också emot en positiv effekt [3].

I en efterföljande elektronisk diskus-

sion erkänner en av författarna att resultaten var triviala, men skyller det på den ringa graden av kolesterolsänkning som uppnåddes. Med en liten kolesterolsänkning får man en liten effekt, menar han, med en mera uttalad sänkning, som i statinstudierna, en större effekt. Och därmed bortser han från att de, vars kolesterol minskade lika lite i statinstudierna som i koststudierna hade samma nytta av behandlingen som de, vars kolesterol gick ner med mer än 40 procent. Statinerna kan annat än att sänka kolesterolet, det är därför de fungerar. Att bara sänka kolesterolet har ingen effekt.

Uffe Ravnskov

uffe.ravnskov@swipnet.se

Referat till Nya rön skall innehålla:

- Kort titel som speglar huvudbudskapet
- Bakgrund till varför studien gjordes
- Något om materialets sammansättning
- Huvudresultat och författarnas konklusion
- Tillämpning på svenska förhållanden
- Fullständig referens för artikeln
- Din adress, fax och e-postadress samt telefonnummer
- Tillstånd att publicera referatet på vår hemsida, VIKTIGT!
- Referat får innehålla högst 200 ord

Skicka referatet med e-post som ett vidhängande Word-dokument till *nya.ron@lakartidningen.se*

1. Hooper L, et al. Dietary fat intake and prevention of cardiovascular disease: systematic review. *BMJ* 2001;322:757-63
2. Kuhn TS. The structure of scientific revolutions. University of Chicago Press, Chicago 1996.
3. Dayton, et al. A controlled trial of a diet high in unsaturated fat in preventing complications of atherosclerosis. *Circulation* 1969;40:1-63